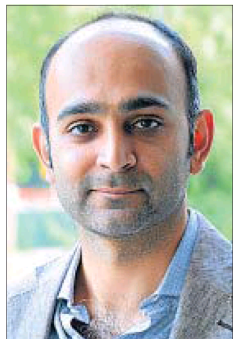

Com ser fastigosament milionari i no pagar la llum

Després d'«El fonamentalista reticent», Mohsin Hamid treu novel·la

JORDI JOAN BAÑOS
Nova Delhi. Corresponsal

Com fer-se fastigosament ric a l'Àsia emergent és l'última obra del novel·lista en anglès més conegut del Pakistan, Mohsin Hamid. No només fa l'efecte de llibre d'autoajuda sinó que juga a ser-ho al principi de cada capítol. La novel·la, que acaba de ser publicada en català per Periscopi i que sortirà a Tusquets pròxi-

J.J. BAÑOS

Mohsin Hamid

mament, ressegueix l'itinerari vital d'un vividor, des que neix fins que mor, en un país corrupte i despietat sense identificar.

"Cada vegada hi ha més pressió, al Pakistan i a l'Índia, per aconseguir l'èxit econòmic, i això està produint comportaments aberrants i maximitzant l'egoisme", resumeix Hamid. El seu protagonista, que neix en la misè-

ria, escala socialment, avestat a les martingales, fins que es converteix en un gran empresari de l'aigua -d'aixeta- embotellada. Pel camí, l'escriptor repassa les aspiracions, els prejudicis, les mancances i les traves en aquesta assolada part del món.

Quan *La Vanguardia* li comenta la semblança amb *El tigre blanc* -la novel·la de l'indi Aravind Adiga que va guanyar el premi Booker- Hamid canvia de cara. Tot i que el seu domini de l'anglès és superior -va créixer a Califòrnia i assegura que és la seva llengua materna- s'enfronta a un problema semblant: ser prou creïble i profund valent-se d'una llengua i d'una experiència estranyes als seus pobres personatges.

"No sabia traduir el registre panjabi o urdú dels protagonistes a un anglès convincent", reconeix Hamid. En nom de la versemblança, ha suprimit gairebé del tot els diàlegs. Però l'esmolat bisturi que anava a favor de l'atmosfera d'*El fonamentalista reticent* (un thriller que va publicar en castellà Tusquets), juga en contra del que pretén ser una novel·la picaresca.

L'escriptor, de 41 anys, en triga sis o set a donar per acabada una novel·la. Aquesta última, la tercera, és més extensa i ambiciosa que l'anterior. I per això mateix menys intensa.

"La idea del títol em va venir als cap de tres anys", assegura. D'aquí ve l'estructura, una mena de dotze manaments per triomfar en els negocis. A saber: Trasl·ladat a la ciutat, educa't, no t'enamoris, evita els idealistes, aprèn d'un mestre, treballa per a tu, prepara't per fer ús de la vio-

Una escena de la pel·lícula basada en la fabulosa segona novel·la de Mohsin Hamid

lència, fes-te amic d'un buròcrata, dona suport als artistes de la guerra, balla amb el deute, centra't en els fonaments i tingues una estratègia de sortida. Per fer més efecte d'encanteri, està escrit en segona persona. Però es nota que és una idea sobrevinguda, i la imitació d'autoajuda és el més avorrit del llibre.

Fent gala del mateix enginy estèril, Hamid no anomena cap personatge, ni ciutat, ni país -"Pakistan a la resta del món desvetlla certes associacions no desitjades"-, ni atribueix religió. Però al rerefons hi ha Lahore, la històrica capital del Panjab on Hamid situa, veladament o no, to-

tes les seves novel·les. "Però podria ser Madràs, Lagos, Caracas o el Caire", explica, "tot ciutats més representatives del que és una megalòpoli d'avui dia que Londres".

Després d'estrenar-se amb una novel·la sobre joves i drogues, *Humo de mariposa* (Akal) i de la revelació internacional amb *El fonamentalista reticent*, Hamid ha volgut oferir "el retaule de tota una vida". Ho ha fet més fàcil "l'experiència d'haver estat pare i de tornar a ser fill", després de tornar definitivament "a Lahore, en una casa on vivim tres generacions". L'aparició de la novel·la ha

coincidit amb l'estrena als EUA -on Hamid va anar-, l'Índia i altres països de la pel·lícula *El fonamentalista...*

"Vaig col·laborar en l'esborrany del guió, molt a contracor", confessa, però "fins i tot sent diferent de la novel·la, hi és fidel en molts sentits", afegeix.

Per començar, Lahore ha estat recreada a Delhi. La cineasta d'origen indi Mira Nair (*Salaam Bombay*), ha aconseguit una pel·lícula notable, a partir d'un text d'una gran economia expressiva i difícil de visualitzar -Nair ha optat per inventar subtrames. Mohsin Hamid apareix a la primera seqüència, sortint del recre-

ARXIU

at cinema Rívoli, el vincle entre Mira Nair i el seu pare, “un autèntic fill de Lahore” que va haver d’emigrar a l’Índia. Aquesta adaptació, que va obrir el darrer festival de Venècia, encara no té data d’estrena a Espanya.

Hamid va tornar al Pakistan a temps per a les eleccions passades, però té unes esperances de canvi molt modestes: “No intentem construir un sistema per a àngels, sinó un que ni tan sols uns autèntics dimonis no aconseguixin frotre del tot”. La tornada al poder del milionari Nawaz Sharif el posarà a prova. “Però què hem ofert al Pakistan, els progressistes? Consignes,

mentre les nostres accions el que buscaven era enriquir-nos”, exclama.

Per Hamid, el subcontinent indi té un dilema identitari. “A quina civilització pertanyem? Encara en tenim una?”. Grans preguntes que la seva última novel·la ni tan sols no esbossa. Gràcies a la qual cosa serà un d’aquells llibres que trobareu apilat als aeroports de mig món els pròxims dotze mesos. Encara que la seva qualitat literària no sigui comparable a la d’*El cuaderno invisible* (Lumen), de Daniyal Mueenuddin, o al clàssic urdú *Toba Tek Singh*, (Contraseña), de Saadat Hassan Manto.●